

VIATA INDUSTRIALA

IPARI ELET

REVISTA PENTRU APARAREA TUTUROR INTERESELEOR INDUSTRIALE
ALTALANOS IPARI ÉRDEKEKET SZOLGALO KÖZGAZDASAGI LAP

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru mici industrii... 240.—
Pentru orice societăți,
bănci, mari întreprinderi,
pe un an.....1000.—

Inregistrat Trib. Cluj Nr. 71. dos. 3868.

Redactor responsabil și proprietar

ARPAD KÖRÖSI ÁRPÁD

felelős szerkesztő és laptulajdonos

ELŐFIZETESI ARAK:

Iparosoknak 1 évre240.—
Bankok, részvénytársasá-
gok, gyárak és nagykeres-
kedőknek.....1000.—

Redacția și administrația - Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8

Pentru domnul

Ministru al Muncii

In legătură cu aplicarea legii pentru pregătirea profesională, avem onoare a Vă înainta următoarele întrebări:

1. Conf. art. 14 din legea modificatoare dela 16 Iunie ref. la art. 112 din lege „Vor obține cărți de meșter posesorii de cărți de capacitate străine, care dădeau drept în țara, unde au fost obținute la exercitarea unei meserii ca conducător sau pe cont propriu”. In Ardeal astfel de titluri speciale n'au existat, însă o carte de lucrător, dovedind și un stagiu de practică de 2 ani timp ca calfă, era suficient pentru îndeplinirea condițiilor de a putea fi conducător, sau a exercita meseria pe cont propriu.

Astfel de cărți eliberate de autoritățile stăpânirii vechi, sunt echivalente cu un titlu de capacitate pentru cărți de meșter fără examen?

2. Cărțile de lucrător, având stagiu de 2 ani, eliberate de autoritățile conf. legei ind. Nr. XVII. din 1884, însă după Unire, sunt titluri de capacitate pentru carte de meșter fără examen.

3. Certificatele dovedind că titularul lor a exercitat pe cont propriu înainte de 30 Aprilie 1936 vreo meserie calificată, sunt titluri de capacitate pentru obținerea cărții de meșter fără examen.

4. Conducătorii de secție sau atelier, cari au împlinit la data de 16 Iunie 1938 5 ani activitate ca atări, sunt îndreptățiți la carte de meșter fără examen. (Dacă nu, atunci ei sunt nevoiți să depuie și ei examen de meșter, împreună cu calfele eșite de sub învățământul lor).

5. Prin noua dela 16 Iunie crt. s'a modificat art. 154 din lege. Astfel persoanele juridice și persoanele fizice fără pregătire vor putea exercita o meserie calificată numai în cazul dacă au peste 10

angajați și un conducător cu carte de meșter. Dispoziția această se referă numai la o singură meserie, ori la exercitarea mai multor meserii cu conducător pentru fiecare meserie și fiecare secție trebuie să aibă peste 10 angajați? Suntem de părere că pentru fiecare meserie trebuie împlinite în parte toate condițiile, să nu aibă posibilitate un patron necalificat a exercita pe cont propriu o meserie, ci numai cu 10 angajați și cu un conducător o anume meserie calificată.

Jobb- vagy baloldal

A nagy »boldogságunkhoz« még csak ez hiányzott. Még csak ezt a kérdést kell megoldanunk. Így állítják a segesvári kongresszus főrendezői. Vigasz-szólamként szél-tében-hosszában panaszkodnak, hogy azért nem sikerült minden úgy, ahogy kiagyalták, mert nagy számban vonult fel a »jobboldal«.

Tehát ők maguk is beismerik, hogy kudarcot vallott azon törekvésük, hogy egy szakmai kérdés megtárgyalására összejöttek közé politikát csempészenek.

És azokra a meggondolt és jóhízemű résztvevőkre, akik azért mentek el, hogy az ország iparosságának sérelmeire orvoslást keressenek és megátolták, hogy ebből a vezetőség politikát csináljon bármilyen »izmus« javára, rányomták jelzőiket »jobboldalnak! Szemrehányást tesznek, hogy nem álltunk a mozgalom mögé. Nem álltunk és soha nem állunk és nem támogatunk olyan mozgalmat, mely kizárólag szakmai kérdést politikai alapon akar megoldani.

A kéményseprőmesterek helyzete és az ipartörvény

Az ország minden részéből panaszok érkeznek és a kérdések egész özönével ostromolnak a kéményseprőmesterek, hogy most már mi lesz velük, mit csináljanak. Senki sem törődik dolgaikkal, mindenhol igyekeznek őket eddig szerzett jogaikból kifosztani. Özvegyek és árva, akik szűkös kenyertüket veszítették el, mert megvonták tőlük a mesterség gyakorlásának jogát, minden ellenszolgáltatás vagy kártérítés nélkül. Máshol meg most folyik az akció, hogy a többiek példáján felbuzdulva szintén azt tegyék. A múlt év szeptember havában Kolozsváron megtartott kongresszuson szép határozatot hoztak, de annak végrehajtása a vezetőség közötti civakodás miatt elmaradt. Ma ott állnak az ország kéményseprőmesterei, szervezetlenül és vezetőség nélkül, mikor a legnagyobb szükség volna mindkettőre. Tagadhatalanul nagyon gyanús napok elé néznek az ország kéményseprőmesterei, de ezen sirás és javeszékkel segíteni nem lehet. Legsürgősebb feladat tehát számukra az, hogy azokat a vezetőket, akik bizalmukkal visszaélték és cserben hagyták őket, mással, arra érdemes és alkalmas emberekkel pótolják. A második lépés: sürgősen össze kell hívni egy országos értekezletet, melynek határozatával közzé kell tenni a munkügyi minisztert keressék fel és ott szóban is tárgyaljanak a szakmára vonatkozó összes sérelmeket. Eszközöljék ki, hogy a szakmát érintő összes sérelmes rendelkezéseket vonja vissza, amelyek eddig lokális jelleggel bírtak ugyan, de kezdenek országos rendszerűvé válni. Sok helyi intézkedés a törvény rendelkezéseivel egyenesen ellenkezett, de azt minden további nélkül — ha van ki feltárja azokat — nyomban meg lehet szüntetni.

Közöljük az érdekeltekkel, amint azt múlt számunk egyik cikkében ismertettük, hogy ott, ahol házikezelésbe vették a kéményseprést, — bár látszólag törvényes formák között történt — azt meg lehet támadni és kártérítési pert lehet indítani, melyet a végső fokon meg is nyerhetnek. Ez azonban hosszadalmas és költséges eljárás. De addig is, míg ezek a kérdések egyszer és mindenkorra világos és félre nem magyarázható törvényes formában rendezve nem lesznek, a kéményseprőmestere-

rek az ipartörvényadta joguknál fogva, ha annak követelményeinek eleget tettek, tovább üzhetik mesterségüket, ugyanabban a városban vagy faluban, ahol eddig működtek. Mert ott, ahol házikezelésbe vették a kéményseprést, csak azt jelenti, hogy a városok és falvaknak is jogukban áll ilyen üzemet felállítani, de nem kizárólagos joggal. A nagyközönségen mulik, hogy kivel akarja a kéményseprési munkálatokat elvégeztetni: a várossal vagy a kéményseprőmesterekkel. Ilyen törvény még nincs és nem is lehet, mert az ellentmondana az ipar gyakorlásáról szóló törvénynek.

Ugyanilyen címen a városok bármilyen ipart egyszerűen házikezelésbe vehetnének, sőt az összes ipart és kereskedelmet is, ami már állami kommunizálásszámba menne. De jelenleg még nem tartunk ott. Mindaddig, az ipartörvénynek 1937-ben megjelent végrehajtási utasításai a mérvadó, melyeknek értelmében minden iparos, aki megfelelő képesítéssel bír és törvényes követelményeknek eleget tett, minden korlátozás nélkül gyakorolhatja szakmáját. A helyi hatóságok pedig a nagyközönséget nem kényszeríthetik arra, hogy ezer százalékkal magasabb díjat fizessen azért a munká-

Figyelem

Aki féláron akar öltözködni,

vétel kötelezettség nélkül

az keresse fel

Cosma szabóságát

CLUJ, Strada Saguna

15.

(Davila színház mellett)

ét, amelyet ő az iparosok megkaphat a normális áron.

Ha a városok kéménysepréssel akarnak foglalkozni, tehetik, ha eleget tesznek az ipartörvény rendelkezéseinek, amely kimondja, hogy tíz munkásnál többet kell alkalmaznia egy mesterkönyvvel rendelkező munkavezető mellett. A városi épületek, esetleg állami intézményeik házaira vonatkozhatnak a munkaköre, de a többi már szabadverseny tárgyát képezi és meg kell osszák azokat a mindenkori mesterekkel. Ilyen értelemben kell intézkedni a miniszternél, végy a legújabban létesített kormányzóságoknál, ahol panaszukat felveszik és azokat orvosolni is fogják, mert két jogerős ellentétes intézkedés nem létezhetik.

— 0 —

KISIPARI SZÖVETSÉG KÖZLEMÉNYEI

A Kisiparos Szövetség Cluji fiókjá az alábbiakat hozza a tagok tudomására: 1. Az asztalosipari szakosztály szeptember 8-án este 6 órakor tartotta meg rendes havi ülését a fiók helyiségeiben P. Cuza Vodă 16 II. emelet, megtárgyalva a tanonciskolai beiratási díjak ügyét is. 2. A választmány tudomásul vette és üdvözlőlevelét fejezte ki Luca Birişnek a fiók a'elkökének a berlini kiállításra kapott kitüntetéséért. 3. A tanonciskolai beiratási díjak ügyében intézkedések történtek. 4. Az ellenőrző bizottságokban az alábbi kiüldetések történtek: A vasárnapi munkaszünetet ellenőrző bizottságban: Luca Biriş, Csákányovszky Carol. A kontár-ellenőrző bizottságban: Raffai István, Simon Jenő, Rosenfeld Armin, Chiorean Ioan, Turák Kálmán, Péter Lajos. 5. Meg-

keresésünkre a központ közli, hogy Bucureştiiben azok a cukrászok, akik nem gyártanak cukorkát, nem fizetnek forgalmi adót és csak akkor regisztráltak vezetnek. 6. A fiók megjelentette és a tagoknak kiosztatta az 1. számú körlevelet, mely magában foglal olyan törvényes intézkedéseket, melyek az iparosokat érdeklik. 7. Megkerestük a központot a 25 évnél több gyakorlattal bíró iparosok érdekében. A téglahiány pótlására a fiók megkereste a téglagyárakat és az ipari főfelügyelőséget. Moldovan sk. elnök. V. Seredan sk. titkár.

Abonaţi-vă la

Viaţa Industrială

Csufos kudarccal végződött a Segesvári „Iparos-Front“ kongresszusa

Az ország kisiparosságának öntudatos viselkedése és a Kisipari Liga hátmögötti szerepe. Miért hiúsult meg a nagyváradi-galaci akció?

A romániai iparosságot hetek óta izgalomban tartó segesvári „kongresszus“ a jelzett időpontban lezajlott. Az eredmény, — mint az előre látható volt, — keserű csalódást okozott úgy az összehívóknak, mint az összehivatoknak, amennyiben egyik fél sem találta meg számításait. Az összehívók számára a nagy üzleti lehetőség ment füstbe, a jelenlevők viszont nem azt kapták, amire számítottak, egységes és részre nem hajló szervezkedési mozgalmat, hanem botrányos jelenetekben bővelkedő és kongresszus megnevezéssel egyáltalán nem illelhető kétnapos vitatkozó és veszekedő értekezlet.

Ugyanakkor, amikor a kongresszus résztvevői elégedetlenül osztottak széjjel, az eddig tájékozatlanok számára is magyarázatot nyert végre a nagy kérdőjel: milyen érdekek hozták össze a kongresszust? Most már mindenki tudja: a Kisipari Liga így akart tagokat toborozni magának. Az „Ipar és Kereskedelem“, mint összehívó, pusztán a hirharsona szerepét töltötte be és cégerül az egység eszméjét használta fel. A terv az volt, hogy egybegyűjtve az ország iparosságának kiküldöttjeit, kimondtadják a kongresszussal a Ligához való csatlakozást. Hogy ez nem sikerült, a régi, kipróbált iparosvezetőknek idejekorán megtörtént közbelépésén kívül annak is köszönhető, hogy a mozgalom kezdeményezői egymásután követték el a legsúlyosabb taktikai hibákat. Ilyen melléfogás volt például, hogy az előértekezleten a legfelelőtlenebb módon nekimentek az iparosság jelenlegi vezetőinek és ezzel nemcsak az iparosság nagy részének az ellenszenvét hívták ki, de meggondolásra készítették azokat is, akik jóhiszeműen vettek részt az előzetes tárgyalásokon.

Érthetetlen, hogy egy olyan komoly testület, mint a Kisipari Liga miért választotta a tagtoborozásnak ezt a kalandos módját, holott nyíltan, a saját égíse alatt is vállalhatta

volna az összehívó szerepét és mint a szervezkedési akció kezdeményezője, a meglévő egyesületek vezetőivel körlevél vagy személyes tárgyalások által érintkezésbe lépve, azokat célkiltizései végrehajtására hathatós segítségül megnyerhette volna. Ebben az esetben talán komoly eredményt könyvelhetett volna el és az ország iparosságának 80—90 százalékát szervezetéhez lecsatlakoztathatta volna. Így azonban megtépett szárnyakkal került ki a segesvári „kongresszusból“. szereplésével sokat veszített erkölcsei tőkéből és palotaforradalomra adott okot saját egyesülete keretein belül. A vezetők a történetek után bizonyára alapos leckéztetésben fognak részesülni, hogy ilyen sekéiyes módon veszélyeztették az egyesület jóhírnevét.

Fenti eredményeket egyébként mult számunkban már jólőre megjósoltuk, azon az alapon, hogy szakmai kérdésekbe politikát belevinni nem szabad. A ma szituációjában az iparosságnak nagyobb ellensége nem lehet mint az, aki politikai felfogás szerint akarja egybe tömöríteni őket. Mindezt most is elismételjük és reméljük, hogy a segesvári kongresszus sikertelensége intő leckét adott úgy az „Ipar és Kereskedelem“-nek, mint a Kisipari Liga eltévedt vezetőinek. Levonhatják belőle a tanulságot a jövőre, hogy az iparosság sokkal érettebb, semmint azt „müiparosvezetők“ olcsó jelszavak hangoztatásával kétes értékű vállalkozásokba belesodorhatnak.

A kongresszus viharos lefolyásáról egyébként kiküldött munkatársunk az alábbiakban számol be:

A kongresszus első napja

A gyűlés a jelzett 9 óra helyett, csak 1/211-kor kezdődik meg. A gyűlést levezető elnök személye körül kisebb vita keletkezik, végül is Rusu Vasile (București) mond bevezető beszédet. Laczkovits József segesvári cipész az egyesületeken kívüli kisiparosság nevében üdvözli a megjelenteket.

Ezután a kongresszus üdvözőlő táviratot küld Öfelségének és Ralea munkatügyi miniszternek.

Weisz kongresszusi titkár jelentése következik ezután, aki kimutatja, hogy az előkészítő bizottság deficitel dolgozott, amennyiben 3.500 lejnyi többletköltség merült fel a kongresszusi költségekre összeadott összegeken felül. (Persze, hiszen csak az „Ipar és Kereskedelem“ rendkívüli kiadásáért több ezer lejt számított fel.) A továbbiakban a kongresszus két nyelvben folyik. Dr. Rosenberg nagyváradi ügyvéd a tolmács.

Pop Marin, a Kisipari Liga bucurești-i fiókjának elnöke élesen támadja az Országos Kisiparos Szövetség elnökét, az iparosság 1-ső számú közellenségének tüntetve fel őt.

Utána Zigrea, a galati-i munkakamara elnöke mond üdvözetet és szemelláthatóan a Kisiparos Liga javára beszél.

Következik: Ciumbudeanu nevű kolozsvári borbély, aki a kolozsvári iparosság nevében (?) beszél és elítéli azokat az iparos vezetőket, akik távol tartották magukat a kongresszustól. Bejelenti, hogy a kolozsvári iparosság 27 delegátussal (??) képviselteti magát a gyűlésen. A Kisiparos Szövetség sajtónyilatkozata ellenére 3 tag mégis eljött (mechanikusok.) Hogy ki nek a nevében jöttek el, erről említés nem történik.

A továbbiak során mindenki beszélni akar és mindenki mindenkit üdvözöl mindenkinek a nevében. Bustya Béla (Marosvásárhely) kéri, hogy hagyják el az üdvözléseket és térjenek a tárgyra. Az üdvözlések ennek ellenére tovább folynak. Általános zürzavar. Breiu (Craiova), Carlomean (Buzău), Rusinsky (București), Tulcu (Arad), Szénássy (Zilah), Timár (Sepsiszentgyörgy), Ștefănescu (Caracal), Susman (Kolozsvár), Petcu (Bărlad), Illés (Nagyváradi sorra elmondják üdvözőlő beszédeiket.

Ezután Bakovszky galati-i kiküldött felolvassa a delegátusok névsorát. Összesen 88 delegátus van, aki mandátummal rendelkezik, de a teremben legalább 200 személy van.

A segesvári iparosság egyöntetű távolmaradásával tüntetett a kongresszus ellen.

A szervezeteket a marosvásárhelyi iparosság és a nagyváradi épí-

őiparosok képviselik, Bustya Béla, illetve Pintér mérnök és Singer elnök vezetése alatt. A többiek túlnyomórészt szervezetlen iparosok. A mandátummal rendelkezők 75—80%-a a Kisipari Liga emberei, szakmájuk szerint vagy szabók, vagy cipészek. Az ország iparossága nevében annyira szétszórta és szórványosan jelentkeznek a „kiküldöttek”, hogy komoly határozathozatalra képtelenek. Az első nap délelőtti az üdvözlésekkel telt el, jelentősebb beszéd nem hangzott el.

A Kisipari Liga az előtérben

A délutáni összejövetel a délelőtti jelen voltak kb. 30 %-ának hiányával nyílik meg. Beszédnek hangznak el, amelyek felölelik az új alkotmány teremtette helyzet kérdését és elbírálás tárgyává teszik a volt ipartestületek működését. Végül szóba kerül a szervezkedés kérdése. Ez azal kezdődik, hogy a régi iparosvezetők ténykedését ostromozzák, majd megállapítják, hogy

szakmai csoport helyett általános, országos szervezetre van szükség.

A szindikátusi alapon való szervezkedés gondolatát nem tartják megfelelőnek, és ezért helyénvalónak találják, hogy az iparosság revideálja eddigi álláspontját. Több ízben szóba kerül a cipészek és csizmadia Sft. Spiridon nevű egyesülete, majd Szabó Béni állásfoglalását bírálják meg nem a legtárgyilagosabb hangnemben.

A beszédek további része a galai-i Kisipari Liga tevékenységének elismerésében merül ki. Javaslat történik a Kisipari Liga országos terjeszkedésére vonatkozóan és felszólítás az iparosokhoz oly irányban, hogy lépjenek be a Ligába,

mert ez az egyedüli mentesvára az iparosságnak.

Ez már határozati javaslat formájában történik, előterjesztve egyúttal, hogy miután a Liga központja Galai-ban van, tanácsos volna egy bucuresti-i központi bizottság felállítására.

A beszédek elhangzása után az üdvözlő táviratok felolvasása következik, majd Bustya Béla, a marosvásárhelyi delegáció elnöke és kongresszusi előkészítő bizottsági tag emelkedik szólásra.

Bustya Bélát megzavarják beszédében

Bustya Béla az előtte felszólaló Schwartz nagyváradi szabóiparos beszédére tér ki. Kéri a felszólalókat, hogy hagyjanak fel a régi iparosvezetők vádolásával és ne tegyék kritika tárgyává azok munkáját. Az ipartestületek igenis fejtettek ki áldásos munkát és nem lehet tisztességben megöszült iparosvezetők évtizedes munkáját e helyen elbírálni. Egyébként nem találja méltányosnak, hogy ez a kongresszus, — mely különben sem első, amint ezt Schwartz ur kijelentette, — pusztán csak a kritizálás terén fejtsen ki tevékenységet. Ugyanakkor kijelenti, hogy merőben téves az a felfogás, amely szerint a szakmai csoportok nem alkalmasak a szervezkedésre. — A szakmai szervezetek — folytatja Bustya Béla, —

mindig meg tudták védeni a tagok érdekeit és ez a jövőre is fennáll.

Kéri a felszólalókat, hogy ne vádaskodjanak feleltlenül. (Itt nagy zavar támad, Zigrea, a Kisipari Liga elnöke felugrik és magából kikelve kijelenti, nem tűri, hogy Schwartz beszéde felett kritikát gyakoroljanak. Ujabb zavar, kiabálás mindenfelől. Az akadémikusokat leszavazzák és tíz perc késéssel Bustya a folytathatja beszédét.)

A vásárhelyi iparosság és a váradi építőiparosok higgadt viselkedése

— Így dolgozni nem lehet! — mondja Bustya Béla. A kongresszus veszekedni jött-e össze, vagy cselekedni az iparosság érdekében?

Vagy csak arra volt szükséges ez a mozgalom, hogy egy lapnak propagandát fejtsen ki?

A látszat az, hogy a kongresszusnak más célja nincs, mint hogy lecsatlakoztassa az iparosságot a galai-i Kisipari Ligához. Ebben az esetben miránk itt nincs szükség. Javasolom a szakmai szindikátusok megalakítását, illetve további fejlesztését egy országos federációba. Nem lehet csak úgy kimondani, hogy az iparosság máról-holnapra a Kisipari Ligához csatlakozzék!...

Bobitan Mihai, nagyváradi szabó-szindikátusi elnök az országos kisiparos szervezetek egyesítését javasolja, de ez egyelőre nem kerülhet gyakorlati megoldásra, miután a többi nagyobb szervezet a kongressz-

zustól távol tartotta magát. (Ujabb zavar keletkezik. Az elnök kiejti kezéből a vezetést. Mindenki javasol. A kitörni készülő botránnyt csak véletlenül sikerül elhárítani.)

Ezután Kovcs Elek nagyváradi kiküldött jut szóhoz. Egy 30 tagú bizottság megalakítását javasolja. A szervezkedésről sokat beszél, de semmi olyat nem mond, amit előtte ne mondtak volna. Majd Singer, a nagyváradi építőiparosok ügyvezető elnöke emelkedik szólásra. (Megint zavar támad és vita afőlött, hogy kinek van joga beszélni.) Singer azt fejtegeti beszédében, hogy

határozatot hozni bizottságok delegálására, hogyan lehet, mikor erre az anyagi lehetőség hiányzik?

Egyetlenegy szakmai szindikátus függetlenségét nem szabad feladni, — folytatja Singer, — és kijelenti, hogy bármit is határozna a kongresszus, a maga részéről és a

nagyváradi építőiparosok nevében semmiféle ligába vagy testületbe nem hajlandó beolvadni.

Mondja ki a kongresszus egy konföderáció megalakítását, ahová majd a szervezetek és szakmák delegátusokat küldenek és ugyanakkor meghívják minden meglévő iparos szervezet vagy intézmény vezetőjét, hogy a megbeszélésen részt vegyenek. — Mindenki meg kell hívni, kivétel nélkül! — fejezi be felszólalását Singer elnök.

(Csendes konsternáció, ilyen nagy ellenzékre nem számítottak a kezdeményezők.)

Éles vita a határozati javaslat körül

Ionescu galai-i delegátus felszólalása következik. Beszédében a Kisipari Ligához való csatlakozást támogatja. Ennek végeztével ismét a marosvásárhelyi iparosság jut szóhoz, Barabás György cipészipari szervezeti elnök személyében, aki Bustya Béla, illetve Singer elnök gondolataiménét fűzi tovább. Nem tartja illetékesnek a kongresszust a tárgysorozat 3-ik pontja tekintetében, („Hogyan szervezkedjék az iparosság?”) annál is kevésbé, hogy az ország 76 megyéjéből csak szórványosan jelentek meg kiküldöttek. — Szervezetlen iparosok, hogy akarnak szervezetlen létesíteni a szervezett iparosság nevében?! Ha nem tudták idehozni Temesvár, Nagysze-

ben, Kolozsvár, Brassó, stb. iparoságát, hogyan akarják a Fekete-tenger partvidékét megszervezni? (Nézetét nem fejtheti ki teljes egészében, mert határozati javaslatot sürgetnek a Kisipari Liga emberei.) — Hogy lehet az — folytatja Barabás György, — hogy Brassóból 3 szervezeten delegátus jött el, holott ebben a városban legalább 10 lényeges szakmai csoport van? (Ujabb zavar.)

Végül Barabás elnök is csatlakozik Singer, illetve a nagyváradi építőiparosok indítványához.

Rövid és nem eléggé meggyőző felszólalások hangzanak el, többek között a Liga mellett. Felszólaltak Rusiny, Avram (Bistrița), Darabut. Végül is Rusu Vasile elnök kéri valamelyik javaslat elfogadását. A kongresszus két csoportra tagozódik. Izzó hangulat a gyűlésteremben. Ionescu beszédét rögtönöz a Liga javára. Marosvásárhely (Bustya, Barabás) és Nagyvárad (Singer, Pintér) ellene vannak. Ionescu a kormány határozott támogatását helyezi kilátásba a Liga számára. Az ellenzék rendületlen, közbekiáltások, szenvedélyes viták. Végül is az elnök kénytelen 1/49-kor az ülést határozat nélkül bezárni.

A vezetőség éjszakai ülése

Az eredménytelenül végződött első nap éjszakája mozgalmosan telt. A vezetőség tanácsosnak látta, hogy rendkívüli éjszakai ülésen a másnap előtérjesztendő javaslatot megismerje, elkerülni akarván ezáltal fokozatosan kiszélesedő vitákra kínálkozó alkalmat. A határozati javaslat megszerkesztése, amely egy országos

szervezeti akció tervét öleli fel, éjjel 1 órakor befejeződött. Ideiglenes végrehajtó bizottság tagjai: Hrocu Zigrea, Galați, Bustya Béla, Marosvásárhely, Dumitru Ionescu Galați, Pintér István, Nagyvárad, Illés Dănilă, Nagyvárad, Tulbură Ioan, Arad és Sussmann János, Kolozsvár lettek.

Maga a javaslat a kongresszus eredeti tervének kevésbé sikerült formája. Az iparosságot a Kisipari Liga zászlója alá vezérelni nem sikerült a kezdeményezőknek és így a megyék szerinti országos szervezkedés gondolata maradt csak meg, miután a tanácskozások második napján az iparosság rég ismert sérelmeinek hangoztatásán kívül valami pozitív határozatnak is kellett történnie. Ez a szervezkedés egyébként egy megyénként 2 delegátusból alakuló közgyűlésen fogja a végleges végrehajtó bizottságot megválasztani és dönteni a program további pontjairól.

Epilógus

A kongresszus végeztével megállapíthatjuk, hogy annak komoly jellegét egyedül a marosvásárhelyi iparosság, a nagyváradi építőiparosok, valamint a közben hozzájuk csatlakozott székelyföldi iparosok adták meg, akik felszólalásaikkal többiben elhárították a tanácskozás vakvágányra siklását. Konstatáljuk továbbá, hogy a nem eléggé előkészített és rossz irányba elindított mozgalom semmi eredményt nem hozott: a jóhiszeműen résztvevők csalódottan távoztak és nem valószínű, hogy az ugyanilyen alapon hozott határozat végrehajtható lenne.

Politikát és üzletet csinálni komoly szakmai és szociális kérdésekből az iparosság nem enged!!

Heggesztők: érc- és elektromos hegesztők.

Bádogosok: rézműves- és di-szitő-bádogosok.

Nyomdászok: szedők, és rotációs géppel dolgozó gépmesterek.

Öntők: vas, öntöttvas, bronz- és betűöntők.

A kolozsvári munkakamarához egyébként a munkaügyi miniszter rendeletet küldött, amely tisztázza azoknak az iparosoknak a helyzetét is, akik eddig több rokonszakmát gyakoroltak és iparendélyükben mindegyik rokonszakma fel volt tüntetve.

A rendelet megemlíti, hogy például egy és ugyanazon iparendélyben szerepelt a borbély, női fodrász és manikűrös szakma, vagy a mészáros és hentes, a cipész, csizmadia és felsőrészkesztő. Előfordult, hogy ugyanabban a műhelyben üzték az esztergályos, lakatos és a hegesztő mesterséget.

A minisztérium rendelete figyelmezteti a munkakamarákat, hogy egy iparosnak csak egy mesterségre adhatnak ki munkakönyvet, azok az iparosok, akiknek iparigazolványában eddig több mesterséget tüntetett fel, maguk választhatják meg, hogy ezek közül melyik mesterségre akar mesterkönyvet, annak külön-külön kell megfelelnie minden egyes mesterség esetében a törvény által megszabott követelményeknek.

Utal a rendelet arra, hogy az ipartörvény végrehajtási utasítása 269. szakasza értelmében, ugyanabban a műhelyben több rokonszakma is gyakorolható, anélkül, hogy a mesternek minden egyes szakmára mesterkönyvvel kellene rendelkeznie. Ebben az esetben azonban a szakmákban, amelyekre a mesternek nincs mesterkönyve, mint már mult számunkban is megírtuk, csak ezekben a szakmákban képesített munkások dolgozhatnak. Inast viszont a mester csak abban a szakmában tarthat, amelyre a mesterkönyvet megkapta.

Akkor, amikor az iparos nem akarja megjelölni azt a szakmát, amelyben a különböző rokonszakmák közül a mesterkönyvet választja, a vizsgáztató bizottság maga határozza meg a szakmát, amelyre a mesterkönyvet kiadja. Viszont, ha az iparos az így megállapított szakmával nincs megelégedve, az ipartörvény 130. szakasza értelmében felebbezést nyújthat be.

A rokonszakmák széttagolása

ujra előtérbe került. Mult számunkban a fodrászszakmával kapcsolatosan emlékeztünk meg a különböző szakipari ágak széttagolásáról, amely probléma azóta gyakorlati jellegűvé vált s mint ilyen, a munkakönyvek becserélésénél döntő erejű rendeletre emelkedett. A munkaügyi minisztérium 56369—938 számú rendelete a következő módon intézkedik a foglalkozási ágak felosztásáról:

Asztalosok: épületasztalos, mechanikai asztalos, bútorasztalos, és urnirozó asztalos.

Ácsok: épületács és hajóács.

Villanyszerelők: tervező villanyszerelő, árambevezető és villamosvezető.

Fűtők: kalorifer- és gőzfűtők.

Mechanikusok: gőzmechanikus, motormechanikus (robbanó, gáz, dieselmotor, stb.) kalorifer mechanikus, mezőgazdasági gépmechanikus, szerelő mechanikus, autóméchanikus, autóvezető mechanikus.

Szobrászok: fa, kő, elefántcsont, stb. szobrász.

Esztergályosok: fa- és vasesztergályosok.

GRAFIKAI IPAR

Az állami nyomtatványszükségletek központosítása és annak várható következményei

Mult számunkban már foglalkoztunk a nyomdaipart súlyosan érintő intézkedésekkel, amelyeknek életbeléptetése az egész ország grafikai iparát még súlyosabb válságba juttatta. Kivonatossan közöljük a nyomtatványközpontosítási törvény főbb pontjait, amely elsősorban kimondja, hogy a pénzügyminisztérium mellett egy Állami Nyomtatványokat Központosító Hivatalt (Oficiu al Centralizării Imprimeriei Statului) létesít. Ennek a hivatalnak hatáskörébe tartozik az összes minisztériumok és közintézmények, valamint a társadalombiztosítók, állami sorsjátékok, takarékpénztárak, kereskedelmi, munka és földművelésügyi kamarák nyomtatványszükségletének központosítása, a meghatározott költségvetések alapján. A nyomtatvány megrendeléseknek az ország nyomdaiparában való szétosztása a hivatalos lap vezérigazgatóságának és az Állami Nyomdaintézet (Imprimeria Statului) termelési képességének kielégítése után történik. Nyomtatvány szó alatt értendő minden olyan nyomdatermék, amely ív, füzet, regiszter, broszura, folyóirat vagy időszaki sajtótermék alakjában jelenik meg, valamint minden füzési és kötési munkát, a nyomdai munka milyenségére való tekintet nélkül.

A törvény előírja, hogy minden közintézmény és hatósági hivatal a fenti hivatalnál (O. C. I. S.) rendelje meg összes nyomdai szükségleteit és ugyanez a hivatal gondoskodik arról, hogy az állami nyomtatványok leegyszerűsítését és egységesítését az állam gazdasági érdekeire való tekintettel elvégezze.

Ugyancsak ez a hivatal fogja megállapítani az állami nyomtatványszükségletek összes típusait és azokat a pénzügyminisztérium útján királyi dekrétummal szentesítésre felterjeszteni. A hivatalos lapban való közlés után a megállapított típusok használata minden hatósági és közintézményre kötelezővé válik.

A nyomdai árakat illetően a törvény a következőképpen intézkedik:

A nyomtatványtípusok ára a hivatalos lap vezérigazgatóságának, valamint a magán nyomdaipar ér-

vényben levő tarifáinak figyelembevételével történik. Ezek a tarifák kötelezőek lesznek úgy a hivatalos lap vezérigazgatóságára, mint a hatóságokra nézve és a hivatalos lapban lesznek köztudomásra hozva.

Az ország magán grafikai iparára vonatkozóan a törvény úgy határoz, hogy a központosított munkák egyrészének elvégzésére ez csak abban az esetben kaphat megbízást, ha a szükségletek mennyisége túllépi a hivatalos lap vezérigazgatóságának és az Állami Nyomdaintézetnek termelési teherbírását. A munkálatok megrendelését a hivatalos lap vezérigazgatósága adja fel.

Az ország nyomdai iparát illető általános adatokat (termelési képesség megállapítása, termelési mennyisége, kereskedelmi és pénzügyi helyzet, stb.) az állami nyomtatványokat központosító hivatal a nemzeti közgazdasági minisztérium segítségével statisztikai számlálás útján szerzi meg, amelynek alapján az ország minden nyomdaintézete kellő adatokkal ellátott törzslappal fog rendelkezni. Az állami nyomdaipar termelési képességét meghaladó munka megrendeléseket a fenti adatok figyelembevételével fogják a magánintézetek között kiosztani.

Az árak megállapítására vonatkozó értekezletre a tanács a magán grafikai ipar képviselőit is meghívhatja.

Ezek volnának a törvényrendelet fontosabb intézkedései, amelyek — bár életbe még nem léptek, — máris a legszélesebb rétegekben foglalkoztatják a nyomdaipari munkaadókat és értesüléseink szerint az érdekelt nyomdavállalatok vezetői tárgyalást is kezdtek a kormányval, hogy a fenti kérdést valamilyen formában közmegegyezésre intézzék el, mert semmi kilátás nincs arra, hogy a törvény által említett munkabeosztásban a központon kívül eső vidék is részesüljön.

Felkerestük P. Mihoc urat, az „Ardealul” nyomdai műintézet vezérigazgatóját aki az ügyre vonatkozóan a következőket jelentette ki:

— Közvetlenül a rendelet megjelenése után érintkezésbe léptem

az illetékes hatóságokkal és felártam azt a katasztrófális helyzetet, amelybe fenti intézkedések az ország nyomdaiparát juttatták. Példának a kolozsvári nyomdaipar helyzetét hoztam fel, ahol eddig — különösen a nagyobb vállalatokat — az állami hivatalok látták el munkával. Ez a rendszer most teljesen megszűnt és még csak remény sincs arra, hogy az elvesztett munkaalkalmat legalább tíz százalékban is pótolni tudjuk.

Kolozsvárt 45 nyomda működik és ezek közt 8—10 nagyobb vállalat kizárólag állami megrendelések lebonyolításával foglalkozott, míg a többi közösen kereskedelmi és magán megrendelésekből tartotta fenn magát, miatt a munkákat a leghetetlenebb árak mellett szállította.

Most a nagyvállalatok is arra lesznek kényszerülve, hogy a versenyzők közé beálljanak.

Tegyük fel, hogy sikerülni fog lenyomott árak mellett valami munkát felhajtanunk. De ebből még a közterhek ötven százalékát se leszünk képesek fedezni! Nem is említve az ü emköltséget és személyzeti béreket.

Ilyenformán egyelőre nem mutatunk más kiut, mint üzemeinket bezárni és munkásainkat szélnek eresztetni. Ezzel a lépéssel a munkásoknak közel 80% -a kenyér nélkül marad, jóllehet az üzemek eddig is redukált személyzettel dolgoztak, mert a sok beszüntetett lap, folyóirat, amelyek egykor tekinthetetlen munkalehetőséget nyújtottak a nyomdai vállalatoknak, részleges munkanélküliséget idéztek elő, amit az új sajtótörvény és főleg a hirdetések árainak szabályozásáról szóló rendelet még súlyosabbá tett, alapjaiban rendítve meg a megmaradt lapok jórészét. A lapok bevételi forrásai ilyenformán korlátozódnak, létalapjuk bizonytalanná válik, egyik-másik fizetésképtelen lesz és előbb-utóbb kénytelen megjelenségét is beszüntetni.

Az érdekelt nyomdatulajdonosok már is tétován tekintenek a kilátástalan jövő elé; ahelyett, hogy összefognának és szervezkedni kezdenének érdekeik megvédése céljából. Ha valaha szükség volt a szervezet összetartozásra, úgy ma fokozatpban érezni ennek hiányát és éppen ezért szükséges, hogy az ország nyomdatulajdonosai lássák be multbani indolenciájuk következményeit és kilépve eddigi félrevonultságukból kezdjék meg a saját

rdekükben való szervezkedést.

Soha nem volt időszerűbb egy ilyen felhívás, mint éppen ma, amikor a nyomdatulajdonosokat arra ösztölezzük, hogy munkásaik számára áldott rendezzenek be, napi félliter juttatást osszanak ki fejeként és gumiztyűvel lássák el őket. Mind ezek kifogás alá nem eső szociális intézkedések, de kivételre mód — egyelőre — nincsen. Miből? Hiszen a nyomdavidálműveket nagy része örül, ha a lehetetlen inkasztól miatti 2—3 napot tud dolgoztatni a héten és ha személyzetét üzletekben ki tudja fizetni, a maga és családja közsükségeiről sem is szólva. Azonkívül: a közérdek, a mindenképp előbbvaló öntelepszerűség.

Bátran mondható, hogy ilyen

mély fokon még nem állt a nyomdaipar és pillanatnyilag kilátás se igen van arra, hogy a helyzetben javulás álljon be. A törvényrendelet végrehajtási utasítása még nem jelent meg és éppen azért célszerű volna lépéseket tenni ebben az ügyben, hogy valami módon elhárítható legyen az ország nyomdaiparát fenyegető katasztrófa.

*

A magunk részéről szükségesnek tartjuk a nyomdaipari munkaadók kongresszusának összehívását, hogy ezen határozzák el egységes állás foglалásukat a jövőre nézve és ugyanakkor összekötetést létesítve a grafikai munkások szervezetével, közös sérelmeiket a munkaügyi minisztériumhoz emlékirat formájában felterjesszék. Kőrösi Árpád

Revizuirea firmelor scutite la impozitul pe lux și cifra de afaceri

Un nou recensământ fiscal

Este de netăgăduit că în urma trăduințelor industriei naționale de toate categoriile, s'a ajuns ca, o bună parte din produsele pe care le importam înainte industrializate în străinătate, să fie fabricate în țară.

Din această cauză, randamentul impozitului pe cifra de afaceri, care în anii trecuți, era mai important a măririle importate, a scăzut la acest capitol, dar în aceeași măsură randamentul impozitului trebuia să crească la producția inter-

nă, căci produsele fabricate importate, sunt înlocuite în consumul intern cu aceleași produse fabricate în țară.

Ministerul de finanțe nu observă însă același ritm în creșterea încasărilor la producția internă și crede că această provine din cauza lipsei de control și a diligențelor ce trebuie făcute pentru constatarea și urmărirea drepturilor fiscale din impozitul de lux și cifra de afaceri.

În anul 1936 și 1937, organizarea controlului de finanțe a fost

atribuțiunile de control pentru organele administrațiilor de constatare, după importanța întreprinderilor industriale existente în fiecare județ.

Aceste atribuțiuni fixate nu s'au modificat cu nimic și s'au luat dispozițiuni de executarea lor întocmai.

Pentru a urma activitatea organelor de control în executarea instrucțiunilor date cu ocazia repartizărilor făcute, se vor face inspecțiuni inopinate.

Controlorilor repartizați nu li se vor schimba atribuțiile fixate, ci mai mult, li se va impune a da rapoarte detaliate de felul cum s'au executat atribuțiile în raza de activitate fixată, fiind și personal responsabil de lipsa de supraveghere a întreprinderii impozabile.

Se știe că prin modificările aduse legii impozitului pe lux și cifra de afaceri din 28 Octombrie 1937, s'au restrâns scutiunile acordate pe baza art. 9 din lege.

În consecință Ministerul de Finanțe a dispus a se face un recensământ al contribuabililor prin care să se stabilească ce anume întreprinderi se bucură de scutire și cine trebuie impus în baza noii modificări.

Verificarea scutiunilor

În acest scop se vor face verificări amănunțite la fața locului, stabilindu-se dacă cei ce se pot bucura de scutire îndeplinesc în totul condițiunile art. 9 din lege.

Chiar cei scutiți se vor ține în evidență ca atunci când prin numărul salariaților sau printr'o extensiune a întreprinderii nu mai pot beneficia de scutire, să se înlăture astfel posibilitatea de sustragere fie și temporară.

Organele de verificare vor raporta ministerului:

Cum se exercită controlul la cifra de afaceri pe baza atribuțiunilor fixate.

Acolo unde administrațiile au fost mai puțin importante, din punct de vedere al întreprinderilor impozabile, se vor face propuneri de organizare a controlului pe teren, de către administrația financiară și raporta.

Cum s'a executat recensământul pentru întreprinderile impozabile la cifra de afaceri și ce anume întreprinderi, care înainte de 28 Octombrie 1937, erau scutite, au devenit în urmă impozabile.

Bece Géza

uriszabó

Cluj

Piața Unirii 21

FELHÍVÁS

Mostani számunkhoz vidéki előfizetőink részére postalványt mellékelünk és kérjük a hátralékos előfizetőket, valamint azokat, akiknek szeptember 15-én az előfizetésük lejár, hogy a lapunknak járó összeget beküldeni sziveskedjenek. Hisszük, hogy olvasóink ezen kérelmünket méltányolni fogják, mert csak így tudunk vállalt kötelezettségeinknek eleget tenni.

Az „IPARI ÉLET“ kiadóhivatala

Az új munkakönyv kiegészítése

Lapunkban már egyszer megemléztünk arról, hogy az új ipartörvény szerint kibocsájtott munkakönyvek mennyire nem felelnek meg a gyakorlati élet követelményeinek. Régen egy könyvünk volt, amely a munkást egész életén át kísérte. Ebben volt lefektetve az ő egész ipari múltja. Most adnak egy könyvtáblát, amelyből még azt sem lehet megállapítani, hogy annak tulajdonosa mióta dolgozik az ő szakmájában.

Evvel a könyvtáblával a zsebben a munkás sehol nem tudja igazolni magát, ha megkérdezik, hogy hol dolgozott. Ez minden mester első szava, ha egy ismeretlen munkás munkát kér. Az új munkakönyvek ezen fogyatékoságát érezte a törvényhozó is, ezért az ipartörvény végrehajtási utasításba felvettek egy szakaszt, mely szerint minden munkaadó köteles az alkalmazottjának a szolgálatból való kilépés alkalmával egy bizonyítványt adni az eltöltött

tölt időről. Ez annyit jelent, hogy az elbocsájtás alkalmával a munkakönyvön és a betegsegélyző könyvecskén kívül még egy távozási bizonyítványt is kell kiállítani. Ide most nemcsak papír, tinta stb. kell, hanem még idő is, azt meg is kell szerkeszteni. Tegyük fel, hogy a távozó alkalmazottunk megkapta nálunk egy negyedív papíron a bizonyítványt. Ezt a zsebébe teszi összehajtva, megy munkát keresni, mutogatja, hajtogatja stb. Idők folyamán, a saját múltjukra még valamit adó munkások kezében egy csomó szakadozott bizonyítvány lesz, amelyek nemcsak nem keltenek jó benyomást az emberben, de egyenesen képtelenség rajtuk végig eligazodni. Az új munkaadónak talán nincs is ideje, hogy a sok szakadozott írást végig sillabbizálja, aminek az lesz az eredménye, hogy talán éppen egy jó munkást szalasztott el.

Ezt a hiányt akarja pótolni Dr. Sattler István, a romániai nyomdaipari szaklap szerkesztője és kiadója által összeállított segédkönyv. Az új könyv tulajdonképpen egy betét az állami munkakönyvhöz, címe: „Cartea de Profesie“. Ezt a munkások maguk szerzik be és állítják ki a hivatalos munkakönyvükben található adatok alapján. Mikor munkába állanak, átadják a munkaadónak, aki bejegyzi a felvételt, a fizetést stb. és visszaadja. Ha a munkás kilép, akkor ismét bemutatja a könyvet a volt főnökének, aki ekkor újabb bejegyzést eszközöl és azt a munkakamara által kiállított munkakönyvvel és a betegsegélyző könyvecskével együtt visszaadja.

Ebben a betét-könyvben tehát az alkalmazottak össze gyűjthetik az egyes munkadóktól kapott bizonyít-

ványokat, így ez tulajdonképpen nem más, mint a régi munkakönyv második fele, ahol a munkaadók és az ipartestület adta bele az ő bejegyzőjét. Ettől azonban sokban különbözik, mert teljesen a mai törvény rendelkezése szerint van átdolgozva és minden tekintetben megfelel egy magán okiratnak.

Amint értesülünk, ezt a munkakönyvet a munkaügyi minisztériumban is megnézték és jónak találták. Hasonló véleményen vannak azok is, akik gyárakban a személyzeti ügyeket intézik, vagy pedig munkás egyesületeket vezetnek.

A könyvecske beszerzése azért is fontos, mert az ipartörvény végrehajtási utasítása szerint azt a munkaadót, aki a kilépő alkalmazottnak nem ad bizonyítványt, 500—2000 lejig büntetik meg. Sehol nincsen intézkedés arra nézve, hogy a bizonyítványt csak az alkalmazott kérsére kell-e kiadni, vagy sem. Ellenkezőleg! Az utasítás szövege kategorikus, amennyiben a bizonyítvány adást egyenesen a munkaadó kötelességévé teszi.

Ajánljuk olvasóinknak ezt a „Cartea de Profesie“ címet viselő könyvecskét, amely nagy könnyítés munkaadóra nézve és minden munkásnak nélkülözhetetlen.

—o—

Hiteleszövetkezetbe tömörülnek a sepsiszentgyörgyi iparosok. A sepsiszentgyörgyi Iparos Otthon tagjai régi óhajuknak adtak kifejezést, amikor a f. évi közgyűlésükön kimondták, hogy az Iparos Otthon tagjaiból megalakítják a külön hiteleszövetkezetüket és ennek megszervezése céljából előkészítő-bizottság küldötték ki. Az előkészítő-bizottság munkáját már befejezte és valószínűleg rövidesen sor fog kerülni a szövetkezet törvényes megalakítására is. A szövetkezet célja lenne, hiteleszövetkezettel a betétgyűjtéssel takarékosra szoktatni az iparos tanulókat és hiteleszövetkezeti folyósításával elősegíteni a kisiparosok anyagbeszerzését, esetleg megszervezni a közös anyagbeszerzést is.

Jó és olcsó
bőrt és talpat **KOZÁK**
bőrüzletben kaphat.
Cluj, P. Mihai Viteazul 15.
Ezen szelvény felmutatója
eredeti gyári árban lesz
kiszolgálva

Fazekas Mihály
uriszabó

Cluj

Calea Marechal Foch 36 szám.

Időszerű kérdések

Alulról fel- felé, vagy fel- lülről lefelé, ol- dalról, vagy hátulról kell-e szervezkedni-e az iparosságnak? — ezen vitatkoznak a „mentő angyalaink”. Egy ilyen „oldal- ról” való szerve- zkedést, ame- lyet „hátul-

ról” irányítottak, amint látjuk, nem vált be. Marad még a két kiuton kívül egy harmadik is. Az „előlről” való szervezkedés, minden oldal- és hátsó gondolat nélkül. Ha kombi- náljuk az alsó- vagy felsővel is, el- érhetjük az eredményt. De ezt uraim kevesebb beszéddel és annál több tettel kell minél hamarabb ke- resztül vinni!

Szindikátusokba kell tömörülni... Végeredményben ez volna az igazi, csak hogy egy szakmából bőven elég egy. Ma az a helyzet, hogy minden 10 ember egy szindikátust csinál egy és ugyanazon szakmából és ugyanazon városban. Hát ez felesleges, kérem. Hanem ezt így kell csinálni: Tegyük fel pl., hogy Kolo- zsváron megalakult a cipész szin- dikátus és a jogi személyiséget el- nyerte, akkor átír a többi városok- ban és felszólítja az ottani kartár- sait, hogy alakítsák meg a szindi- kátus kerületi csoportját és csatlakozzanak le a központhoz. Tehát egy alapszabály alatt működik az or- szág összes városainak helyi cso- portja önálló hatáskörrel, de a köz- pont égísz és irányítása alatt. Itt már nincs szükség egységesítésre, mert hiszen az egész ország összes cipészei a kolozsvári cipész szindi- kátus központjához tartoznak. Ugyan- ezt teszik a többi szakmák is. Azt mondják, évek keltenek, hogy ezt meg lehessen valósítani. Miért kell ehhez annyi idő? Egy-két agilis ember, megfelelő anyag és erkölcsi támogatás mellett bármely szakmát néhány hónap alatt meg tud szerve- zni. Ha ezt teszi minden szakma és nem vár egyik a másikára, kész a szakmák szerinti egységes iparos tábor, amelynek külön-külön is megvan a maga súlya és az ál- talános kérdésekben könnyebben jó-

het létre egy egységes állásfoglalás, mint így szétforgácsolva a mai ál- lapotban, amikor minden városban van 10—15 szakmai önálló egye- sület, központosítás nélkül. Ha Vá- sárhely elindít egy akciót, Kolozs- vár elgáncsolja. Ilyen eset a köz- pontosítás mellett nem fordulhat elő, mert ha az egyik indítványoz valamit, megküldi véleményezést vé- ggett a többi kerületeknek és 1—2 héten belül a központ ezek döntése alapján bármely fórumnál eljárhat és nem a kolozsvári szakcsoport 10 embere nevében beszél, hanem az egész ország egy bizonyos szakmája nevében. Ekkor nem mondhatják majd a küldöttségnek, hogy a hiva- talfőnök most kávézik, jöjjenek te- hát holnap, hanem tárt ajtókat ta- lálnak mindenhol és bársonyszé- kekbe süppedve, borszivarral a szá- jukban adhatják elő csevegve szak- májuk minden időszerű sérelmét. Egy ilyen dolog természetesen ma- gától nem születik meg. Ezt meg kell csinálni! Minden szakmában van agilis és rátermett ember, aki a beszervezést vállalja.

A szakmák szerinti országos szin- dikátusokban való tömörülés mellett szóló döntő érv az érdekek ellen- téte. De társadalmi, kulturális és szociális kérdésekben az össz szak- mák egységesen foglalkozhatnak állást a többi társadalmi rétegekkel szem- ben, érdekeik védelmére.

Elszomorító tragikomikum, hogy amikor az üszkösödő ház fejünk fe- lett összeomlani készül, azon tana- koznunk, vajjon az ablakon, vagy pedig az ajtón menekülünk-e ki? Hosszas értekezést tartunk, hogy bár az ablak egy méterrel magasabb „kü- szöbvel” rendelkezik, mint az ajtó, ahol egy lépéssel már kint is vol- nánk, de azért mi mégis az ablakot választjuk, mert az körülményesebb menekülési lehetőség.

Aki másnak vermet ás, maga esik bele — mondja a közmondás. — Ennek igen épületes példáját mutatta be a gyakorlatban az adóhivatal. Ugy történt az eset, hogy az egyik „minden lében kanál”-nál megállott a stráfszekér és üzletéből szabály- szerűen kihordták mindent, miután a kocsis alaposan körülnézett, hogy nem-e hull le utközben valami a felrakottakból, szépen felült a bakra és elhajtott az üzlet elől, a két „tás-

kás” ember meg utána. Zene kísé- retül szolgált az áruk tulajdonosá- nak átkozódása. Minden hasonló látvány elszomorító, most is ilyen érzéseket váltott ki belőlem. Azon- ban emlékszem, mikor ez a topor- zékolva átkozódó nem is olyan ré- gen az adóhivatás bizottság mellett „tanácsadó” gyanánt szerepelt és „tanácsai” eredményei képpen na- gyon sok sorstársát költöztették ilyen díjmentesen. Ő akkor azt hitte, hogy az a csillagászati szám, amit adóképpen megállapított, csak sors- társait fogja érinteni. Közben azon- ban változtak a viszonyok és az ál- ta'a javasolt adókulcs szerint vetet- ték ki öreá is az adót. Az ered- ményt a saját bőrén tapasztalhatta. Hányan vannak, akiket a sorsunk irányítói ilyen ravasz módon hasz- náltnak fel a sorstársainak megnyo- morítására. Mindig akadtak és ma is akadnak ilyenek, akik az orrukig látnak és nem számolnak azzal, hogy amivel másnak kellemetlensé- get okoznak, azt egyszer majd velük szemben is fel fogják használni. Még tiltakozni sem tudnak, mert hi- szen saját maguk javasolták.

A segesvári napokról már minden számottevő lap megemlékezett és leszögezte azt a véleményét, hogy bár sokat nem ártott, de nem is használt az iparosságnak. Még min- dig jobb, hogy így történt. Mert a jövőben az iparosság legalább óva- tosabb lesz és nem lehet majd könny- nyen berántani hasonló újabb ka- landokba. Ezután több ilyen ter- mészetű megmozdulásra lehet még számítani. Különösen akkor, ha a kormány elkészül a közigazgatási törvény végrehajtási utasításával. Ezeknek a „szervezési” kísérleteknek nem az a céljuk, hogy az iparosság rengeteg bajaira megtalálják az or- voslást, hanem a különböző érdek- csoportoknak alkalomadtán legyen kikre hivatkozniok. „Nézzétek, ilyen és ilyen tömeg áll a hátunk mögött, ennyi és ennyi helyet kérünk a kü- lönböző zsirosabb állásokból és a kamarai képviselőkötől”.

Kőrösi Árpád

A. GREȚIA

Intrepr. de apeduct și electrică.
Viz és villanyszerelési vállalat.

CLUJ, P. Ștefan cel Mare 10.

Egy szép példa,

amiből tanulni lehetne

Ha a magyar kisiparos helyzete gazdasági szempontból mostohának is látszik, a termelés terén még mindig számottevő szerepet tölthet be. Nem egyszer hallottunk olyan eset-ről, hogy a magyar kézműiparos munkáját külföldi kiállításokon első díjjal tüntették ki és ez is csak arra mutat, hogy a szociális és egyéb mizériákban sanyilódó iparos szinte kényszerítve van arra, hogy munkájába a legjobb tudását belevigye.

A versengésnek ez a fajtája gyakran eredményezett iparművészeti szempontból is értékes műveket és mint szép példáját a magyar kisiparos életrevalóságának említjük meg, hogy

a nemrég elhunyt, örökemlékezetű Mária anyakirályné tölgyfakoporsója egy fiatal, magyar asztalosmester műhelyében készült.

Ez a derék iparos megérdemli, hogy a nevét is ide írjuk: Kaszás Lajosnak hívják és a C. Haralambie Costescu S. A. temetkezési vállalat megrendelésére készítette el saját tervei alapján azt a nehéz tölgyfából készült, 105 kg. súlyú koporsót, amelyben az anyakirályné őfelségét eltemették.

Ime, bizonyosága annak, hogy az öntudatos kisiparos munkakészségét a kritikus idők sok csapása se tudja megrendíteni és ime: milyen szépen és harmónikusan lehet (egy kis jóakarattal) válllvetve egymás mellett dolgozni, „kisebbséginek“ és „több-

KASSZÁS LAJOS

séginek“, nemzeti különbségtevés nélkül! A munka demokráciája tette azt, hogy az ország nagy halottjának koporsóját a Kovásznán lakó Kaszás Lajos magyar asztalosmester készíthette el!...

—o—

Újból felülvizsgálják azokat a vállalatokat, akik eddig forgalmi adót nem fizettek

A hazai ipar elvitathatlan joga, hogy az ő termelvényeit mindnyájan mindennél előbbre becsljük és támogatassuk. Ez érlelte meg azt a törekvést, hogy minnél több iparcikket állítsunk elő a belföldi fogyasztásra és szorítsuk vissza a legminimálisabbra a külföldi cikkek behozatalát.

Az államnak a forgalmiadóból eredő bevételei, amelyeket az importnál is minden cikk után felszámított, régebben igen jelentős tételt képezett. Ez a forrás az utóbbi időben, éppen a behozatal csökkenése folytán, mindig gyengébb lett. Miután tulajdonképpen csak cseréről

volna szó, vagyis a kiszorított külföldi cikk helyett most már a belföldi cikk jön forgalomba, amely után szintén van forgalmiadó, — az okszerűség alapján a helyzet az volna, hogy a forgalmiadóból eredő bevételnek nem volna szabad csökkennie, hanem ellenkezőleg — növekednie kellene, amit még az is indokol, hogy ezt az adónemet már sokszor emelték.

A pénzügyminisztérium mégis azt tapasztalta, hogy a nagymérvű belföldi ipari fellendülés dacára, a for-

galmiadóból eredő bevétel igen alacsony. A hivatalos közegek ezt azal magyarázzák, hogy ezen adó megállapításával megbizott szervek nem gyakorolják hivatásukat a megkívánt lelkiismeretességgel.

1936 és 1937 években a minisztérium az egyes megyékben különféle új ellenőrzési szervezeteket állított fel. A megfelelő rendeletek akkor meg is jelentek és ma is érvényesek. A minisztérium látva, hogy az eredmény nem elégséges, ezért most elhatározta, hogy váratlan ellenőrzésekkel fogja felülvizsgálni az alantas szerveinek eddigi tevékenységét.

Az ellenőri karban nem foganasítottak semmiféle változást, ellenben, utasították őket, hogy írásbeli jelentést tegyenek eddigi működésükről az egyes vállalatok ellenőrzésével kapcsolatban, különösen azokról, akik forgalmiadó alá eshetnek.

Arra való tekintettel, hogy a forgalmiadót módosító 1937 október 28.-ik törvény a mentességet nagyon szűk keretbe szorította, azért a pénzügyminiszter elrendelte, hogy egy adatgyűjtő összeírás keretében kell megállapítani azon vállalatok és iparosok névsorát, amelyek mentesek a forgalmiadó alól vagy belesznek a fizetési kötelezettségbe.

Az adatgyűjtés pontos végrehajtása céljából mindenkit a helyszínen fognak kivizsgálni és úgy fogják megállapítani azon körülményeket, hogy az illető jogosult-e a törvény 9.-ik szakaszában biztosított mentességre.

A forgalmiadó ellenőrök utasított kaptak, hogy a menteseknek nyilvánított vállalatokat és iparosokat továbbra is tartsák nyilvántartásban és ügyeljenek arra, hogy időközben nem-e emelkedett esetleg a személyzeti létszám, vagy más változás nem-e következett be, minek folytán a forgalmiadó mentességet esetleg — hacsak átmenetileg is — meg lehet szüntetni.

Mivel a pénzügyminiszter nagyon terjedelmes jelentéseket kíván az ellenőröktől, azért el lehetünk reá készülvé, hogy az iparosságot egy újabb kontrolor-offenzíva alá veszik. Mindenki igyekezzék a 9.-ik szakasznak megfelelően berendezkedni. Ebben nagy segítség, ha a személyzeti adóról szóló regiszter rendben van.

—o—

Olvassa és terjessze lapunkat!!

S Z A B Ó I P A R

Nagyjelentőségű problémákat vitatott meg az erdélyi szabóiparosok országos kongresszusa

Adó, konkurrenca, betegsegélyző és kontárkérdés a napirenden

Augusztus 14 és 15-ik napjain, mint erről a napilapok már részletesen beszámoltak, tartották meg kongresszusukat az erdélyi szabóipari munkaadók Nagyváradon, amelyen az ország minden nagyobb városának szabóiparosága képviseltette magát.

A kongresszus vasárnap délelőtt 11 órakor kezdődött a Kereskedelmi Csarnok nagytermében. A hatóságok részéről megjelent Florescu Vasile ezredes-prefektus képviselője, Avram Nicolaie vezetőtár, továbbá Marta Ioan, a munkakamara elnöke és Lutas Gheorghe, a munkaügyi minisztérium képviselője. Bobitan Mihai, a szabóiparosok nagyváradai csoportja elnökének üdvözlő beszéde után a kongresszus üdvözlő táviratot küldött Öfelségének, amelyben az Uralkodó pártfogását kérték, majd a különböző felszólalások következtek.

Király József, kolozsvári kiküldött, a szabóipar súlyos helyzetét vázolta a megjelentek előtt. Felmentíti, hogy az állami adót husz százalékkal emelték és ugyanakkor a forgalmi adó terén is újabb változások történtek, amelyek a kisiparosok sorsát még súlyosabbá teszik. Indítványozza a kongresszusnak, hogy emlékiratban kérje a forgalmi adó törvény módosítását. Ezután Cristea Vasile, a kolozsvári Szabóipari Munkaadók Szindikátusának alelnöke emelkedett szólásra.

A posztókereskedők konkurrenciája

Cristea Vasile elsősorban a kontár-kérdésre tér ki beszédében és rámutat a szövetkereskedők konkurrenciájára, akik az idők folyamán úgyszólván teljesen kiszajátították maguknak a szabóipart. Ruhakészítésekre vesznek fel rendeléseket és a munkát olyanokkal végzetik el, akiknek se képesítésük, se iparendélyük nincs. Kéri a kongresszust, hasson oda, hogy az új ipartörvény vonatkozó szakaszát olyan értelemben módosítsák, hogy a munkavállalás a szabóiparosok kiváltsága legyen. Felszólalásának további részeiben a betegsegélyző

törvény tarthatatlanságáról beszél, kifogásolja, hogy nincs megfelelő számú orvos, úgyszintén a gyógyszeresek minősége és mennyisége is kifogás alá esik. Igazságtalannak tartja a munkaadó részéről fizetendő elsőheti úgynevezett táppénzt a beteg alkalmazott után és javasolja, hogy emlékiratban kérjék a betegsegélyző törvény módosítását, a szabad orvos- és gyógyszerész választási jogot és a nyugdíj kérdés megfelelő rendezését.

Árubeszerző szövetkezet és a szervezetlenség kérdése

Weintraub Jenő, a kolozsvári Szabóipari Munkaadók Szindikátusának titkára azt javasolja, hogy a békés megoldás érdekében a szerzett jogokkal rendelkező konfekciósok szabályos iparendélyvel bíró műhelyeket rendezzenek be maguknak. Dubovszky Pál a dévai szabóiparoság kiküldötte árubeszerző szövetkezet létesítését indítványozza, míg Tóth Sámuel, a tordai Szabóipari Munkaadók Szindikátusának elnöke hivatkozik arra, hogy sérelmes eset csak olyan helyen adódik elő, ahol a szabóiparoság nincs eléggé megszervezve és ezért azt javasolja, a kongresszus hasson oda, hogy a konfekciósokat tiltsák el a munkavállalástól és tegyék lehetővé az eddig „kényszerkontárokként” működő kariársoknak, hogy a jövőben mint szervezett, iparendélyvel bíró tagok vállalhassanak munkát.

Drága a szövet!

Coroban Ștefan aradi kiküldött az ipartörvény hiányosságaira mutatott rá. Mapu bucurești-i kiküldött a szervezkedés előnyeit méltatta, míg Darabont Gyula az árubeszerzésről tartott előadást, rámutatván arra, hogy úgy a szövetárak, mint a kellékek árai negyven százalékkal magasabbak annál, mint azokat általában a kereseti viszonyok elviselhetővé teszik és ezért felszólítja a női- és férfiszabókat, hogy a lehetőség szerint vigyék keresztül az első kézből való vásárlást.

Egyéb indítványok

A kongresszus második napjának délutánján a kontárkérdés és a betegsegélyző elleni bírálatok szerepeltek napirenden. Szalay marosvásárhelyi kiküldött határozati javaslata szerint a szabóiparosok kontárkérdését úgy kell megoldani, hogy kivétel nélkül minden kontárt vizsgáztassanak le. Kisebb vita keletkezett Weisz Pál (Nagyvárad) indítványa körül, amely azt célozta, hogy a férfiszabók ne vállalhassanak női munkát és megfordítva Bobitan Mihai (Nagyvárad) a betegsegélyző hiányosságairól tartott részletes előadást és önkormányzatot sürgetett. Több felszóalás után az előterjesztett határozati javaslatot a kongresszus elfogadta. Kovács (Nagyvárad) szabóiparosnak az iparos sajtóról és a városközi kapcsolatok kimélyítéséről szóló előadása után a kongresszus Bobitan Mihai és Weisz Sámuel elnökök zárszavaival véget ért.

Bőrárak:

NYERSBŐRÖK

Transilvániai piac:

Marhabőr	Lei 45.— per kg.
Pittling	„ 48.— 20 kg.-ig
Zwicker	„ 50.— 12 kg.-ig
Borjubőr	„ 50.—
Bivalybőr	„ 30.—
Nehéz bivalybőr	„ 30.—
Könnyű bivalybőr	„ 28.—
Disznóbőr	„ 25.—
Fehér báránybőr	„ 40—80
Fekete báránybőr	„ 100—96

București piac:

Marhabőr vörös	Lei 50
Manzat vörös	„ 50
Manzat fehér	„ 45—55
Bivalybőr	„ 38
Disznóbőr	„ 28
Báránybőr	„ 40—45

KÉSZBŐRÖK

Krupon	Lei 220—330
Kromkrupon	„ 280—350
Vixosbőr	„ 250—420

Bergmann

rendszerű szigetelőcsövek legolcsóbb és legjobb beszerzési forrása

a BUGARIU IOSIF

szigetelőgyár, a legújabb rendszerű szabadalmazott

éghetetlen

szigetelőcsövek gyártója

CLUJ, Str. Săcuiașcă No. 2.

Rendkívüli közgyűlést tartott a kolozsvári szabók szindikátusa

A kolozsvári Szabóipari Munkaadók Szindikátusa szép számban megjelent tagok előtt tartotta meg rendkívüli közgyűlését, augusztus 28-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel. A közgyűlést Corondan Gheorghe elnök nyitotta meg, majd átadta a szót Cristea Vasile elnöknek, aki beszámolt a szabóiparosok Nagyváradon megtartott országos kongresszusának lefolyásáról. Örömmel állapítja meg, hogy a napirend 14 pontja közül nyolc a kolozsvári szindikátus javaslatát képezte, amelyeket a kongresszus egyhangú lelkesedéssel tett magáévá. Ez a tény bizonyosággal szolgál arra, hogy a vezetőség, — a tagok indolenciája ellenére — igyekezett a lehetőségekhez mérten produktív munkát kifejteni. Mielőtt a tárgysorozatot megvitátnák, Corondan elnök felhívja a tagok figyelmét, hogy az utcán és a boros asztal mellett hangoztatott sérelmeket most itt, a közgyűlés színe előtt adják elő, mert ez az alkalmas mód a sérelmek orvoslására. Kéri ismételtén a tagokat, hogy gyakoroljanak bátran kritikát a vezetőség munkájáról, mert csak akkor tudhatja meg a vezetőség, hogy a jövőben milyen uton haladjon, ha abban a tagok javaslataikkal és utmutatásaikkal segítségükre vannak. A vezetőség felelősségének tu-

datában foglalkozott a lemondás gondolatával és felveti a bizalmi kérdést, melynek eredményképpen a közgyűlés egyhangulag bizalmat szavazott a vezetőségnek. A felszólalók köszönetet mondanak a vezetőségnek ezévi munkájukért és kérik, hogy a jövőben is dolgozzanak olyan buzgalommal, mint eddig, a szakma érdekében. Több fontos szakmai kérdés letárgyalása után a közgyűlés elhatározza, hogy függetlenül a jövő évben megtartandó kongresszus határozatától, nagyobb tőke befektetéssel beszerző és termelő szövetkezetet alapít. Elhatározta továbbá, hogy erős szervező munkát fog a jövőben kifejteni és igyekszik a rokonszaktákat is a szindikátus kebelébe beszeverezni és alapszabályukat ilyen értelemben módosítani. Végül a közgyűlés megválasztotta a szervező bizottságot, valamint a szövetkezet megalakítását előkészítő bizottságot. A sajtó kérdés tárgyalásához Király József szabómester is hozzászólt. Nem halgathatjuk el azt a nagyfokú tájékoztatottságot, amelyet a felszólaló elárult. Ilyen fontos kérdéshez körültekintően, meggondoltan kell hozzászólni, nem hasból beszélni. Nem írjuk le azt a sok jelzést, amellyel beszéde alatt őt a jelenlevők illették.

—o—

EGY ESET

az ipartörvény fogyatékeosságaiból

A jó törvény ismertető jele az ő életkora és a minél ritkábban történő módosítások. Mindezt nem mondhatjuk még el a mostani ipartörvényünkről, amely rövid 2 éves szentesítése óta nem régen is már szenvedett több gyökeres változást. Hogy ez a törvényünk milyen fogyatékos, az kitűnik az alanti esetből.

Egyik iparos, aki évekkal ezelőtt saját neve alatt üzött egy képesített ipart, később pedig u. n. adótechnikai okoknál fogva művezető gyanánt volt alkalmazva ugyanazon üzembe, szintén beadta a kérvényt mesterigazolvány elnyerése céljából. Ebben a kérvényben arra hivatkozott, hogy 4 évig saját neve alatt üzött ipart, majd művezető volt ugyanazon

szakmában s az a kérvény beadása időpontjában is (1936. év őszén).

Az osztályozóbizottság nem engedélyezte a mesterigazolvány kiadását azon indoknál fogva, hogy a törvény szerint nem tudta igazolni azt miszerint 1936 előtt 5 éven át önállóan vezet egy műhelyt, mint művezető. Így intézkedik az a törvény, amely még a mult liberális szellemében készült, amely sok kibúvó helyett hagyott ebben a kisemberek segíteni akaró igyekezetben. Lyukak maradtak, hogy azokat valakik pénzzel tömjék be. Valahogyan úgy néz ez ki, mint az utonálló bandita, aki felkészült és lesi az áldozatokat!

Ilyen gondolatok jönnek az em-

berben, ha boncolgatja a fenti eseményt. Ha valaki a multban ipart kapott, az annyit jelentett, hogy az ő képesítésében a legfőbb fokra lépett, tehát odajutott, ahol ma vannak azok, akik 5 évig művezetők voltak és ennek alapján megkapták a mesterigazolványt. A mi esetünkben az illető önálló iparos volt 4 évig s mégsem lehet mesterigazolványos a mai értelemben, mert a törvény 5 évi művezetősködést ír elő. Ha valaki tehát önálló volt pl. 20 évig, akkor ez nem kaphatja meg a mesterigazolványt! A törvény szövegéből ez következik. Ilyenformán, mindazok, akik 1936 előtt iparukat beadták, ma nem kaphatnak mesterigazolványt ezen az alapon, már pedig, aki egyszer önálló volt, az ezzel a ténnyel már megszerezte magának a mester nevet, amely cím neki nemcsak társadalmilag jár, hanem jogilag is megilleti. A törvény azonban megfosztja ezeket ettől a megszerzett jögtől. A tendencia világos: minél több régi elemet kizárni az iparból. A tagfosztást kizáró törvénysszövegezés betűje szerint az ilyenek ma nem mesterek, elvesztették iparos jellegüket és újból vizsgára kell menniök, ha mesterek akar-nak lenni.

A mi esetünkben felmerül az a kérdés is, hogy mi lesz a segédekkel, akik most a mi emberünk alatt dolgoznak? Mert ha az illető a régi törvény alapján művezető gyanánt elfogadtatott, akkor a műhelynek továbbra is a maga útján kell mennie, ha pedig az illető ma művezető már nem lehet, akkor miért lehetett a multban önálló? Nevezett ilyenformán a multban nem is lehetett iparos, segédeket sem tarthatott, sőt inasokat sem szabadíthatott fel, pedig szép számban kerültek ki a keze alól jó munkások!

Csak kis izelítőül akartam ezt az esetet bemutatni annak dokumentálására, hogy mit ér a mai ipartörvényünk, amelyet annyi kongresszuson vitattak meg és amelvről annyi egyesület adott szakvéleményt és javaslatokat. Kár volt a minisztériumi irattárt annyi újabb iratcsomóval megterhelni, mikor a mult törvényhozás tendenciózus szándéka más akart. A tapasztalatlan emberek munkája meg is mutatja a maga értékét, nem adok hosszú életet ennek a törvénynek, melyet idestova több mint két és félévi szentesítése óta még mindig nem lehetett a gyakorlati életbe bevezetni.

Dr. Sattler István

—o—

INDUSTRIA FRIZERIA

Despre repauzul duminical al frizerilor

Patronii bărbați și coaforii de dame ani întregi au luptat pentru suspendarea repausului duminical, sperând, că prin acest fapt își vor realiza un câștig mai bun, și în special sperând, că prin suspendarea repausului duminical pot stârpi clandestinismul. Acum, când legea apărută în Monitorul Oficial din 4 August a. c. admite să deschidă frizeriile și duminică, se pare că acest „favor” nu este primit cu mare entuziasm.

În primul rând pentru aceea, că în cazul dacă frizerii lucrează duminică până la orele 12 a. m., sunt obligați a acorda angajaților un repaus de 24 ore, totodată ținând închise frizeriile până luni la orele 12 a. m. Apoi se mai adaugă faptul, că în loc de orele 11 seara, orele de lucru se micșorează — și sâmbătă! — la maximum orele 9 seara, — motive pentru care — cu o foarte mică excepție — noua lege nu a fost primită cu bucuria așteptată, știind toți patronii frizeri și coaforii, că în modul acesta în loc să fi câștigat ceva, ar fi chiar pierdut. Aceasta dovedește rezultatul adunării generale extraordinare din 18 August a. c. a Sindicatului, când fiind prezenți aproape 60 de membrii, afară de doi membrii toți au votat pentru repauzul duminical. În această chestiune a avut mare cuvânt hotărâtor și generația tânără, prevăzând, că nu câștigă nimic, dacă lucrează și duminică, nu-i se majorează clientela, dar mai și pierde o scumpă zi liberă, pentru care acum 18 ani au luptat ei ca muncitori, iar cei mai în vârstă, (o bună parte din ei) ca patroni.

Această scumpă zi liberă a crescut de inimile lor așa de tare, că nu se pot despărți de ea. Și au dreptate! După 6 zile de lucru trebuie una și de odihnă, așa a lăsat

și Dumnezeu. Duminica trebuie să fie liberă, să poată merge și acel patron frizer la biserică, sau undeva cu ai săi, în natură cu ceilalți creștini. De ce să fim noi fii mai vitregi al lui Dumnezeu? Mai ales, că nu pierdem nimic cu ea, decât câștigăm: ne odihnim, câștigând energie pentru săptămâna următoare. Trebuie să fie o zi, când se recreiază capul oricărui om muncitor de gândurile și grijurile de toate zilele! De aceea nu ne putem despărți de această sfântă zi de repaus. Este just, că sunt mulți printre noi, cari nu-o respectă și lucrează clandestin la domiciliu. Acești muncitori — aproape 90% din ei — în loc să se beneficieze de această zi de repaus, lucrează pe cont propriu, ceea ce este un fapt incorect și condamnable!

Pentru acești domni (?) trebuie să găsim noi, — acei cari prețuim și respectăm repausul duminical, — o modalitate, patronii împreună cu muncitorii și cu ajutorul dlui Inspector al Muncii, ca prin legiile în vigoare, sau prin alte legi ce ar urma să fie votate, să-i luăm pofa dela această concurență neloială. Acești pirați ai branșei noastre, acești peteci de rușine a meseriei nu merită, să sacrificăm noi scumpa noastră duminică, că scopul nu am ajunge cu asta, ca să le stărpim!... Sunt convins de asta sută la sută. Și cred, că atmosfera este aceeași în toate Transilvania și Banatul, ca și în Cluj: la toți le trebuie repausul duminical! Oricare patron dacă stă și se gândește, trebuie să ajungă la aceeași părere cu mine. Din partea mea spun: jos cu clandestinismul și trăiască repausul duminical!...

Teodor Tereu
Președintele Sindicatului
Patronilor Frizeri din Cluj

Carol. Controlul clandestinilor: Raftay Ștefan, Simon Eugen, Rosenfeld Armin, Chiorean Ioan, Turak Coloman, Péter Ludovic. 5. La intervenția noastră centrală ne comunică, că cofetăriile din București, cari nu fabrică bonboane nu plătesc impozit pe cifra de afaceri și țin numai registrul de zahăr. 6. Filiala a redactat și distribuit între membrii circulara No. 1 conținând dispozițiile legale, cari interesează membrii. 7. S'a intervenit la centrală în vederea decorării meseriașilor cu o vechime mai mare de 25 ani. 8. Observându-se lipsa de cărmidă filiala a intervenit la fabrici și la Inspectoratul Industrial pentru remediere. Moldovan ss. președinte, V. Seredan ss, secretar.

Felülvizsgálják a képesítéseket

A nemzetgazdasági miniszter céljaul tűzte ki, hogy minél alaposabb megszervezettséget biztosítson az ország kereskedelmi és ipari életének. Csak nemrég történt, hogy a miniszter több szakemberekből és gyárosokból álló bizottságot nevezett ki, azzal a céllal, hogy az őslakó elemek harmónikus fejlődése érdekében tökéletesítsék a kereskedelmi és ipari törvénykezést, másrészt pedig új lehetőségeket nyissanak a becsületes és törekvő kereskedők és iparosok részére; egyben jó munkalehetőséget teremtve mindazon elemek számára, akik hasznos munkát kívánnak kifejtteni a nemzetgazdaság érdekében.

Az egyik bizottságnak például az a feladata, hogy elkészítse a kereskedők és iparos szakmai státutumát. Szelekcionálni akarják ezt a két társadalmi osztályt és új feltételeket kívánnak megállapítani arra, hogy ki lehet kereskedő és iparos, másrészt pedig pótolni akarják mindazokat a törvénykezési hiányokat, amelyek miatt a kereskedők és iparosok nem élveznek kellő védelmet.

Mindenekelőtt módosítják a cégjegyzésről szóló törvényt abban az értelemben, hogy a vállalatok alapításánál komoly garanciákat kell feltüntetni. El akarják távolítani mindazokat, akik úgy akarnak vállalatot alapítani, hogy nincs megfelelő szakmai képzettségük, vagy nem rendelkeznek kellő anyagi feltételekkel. Fenti fontos kérdések napirendre kerülése alkalmával csak őszinte örömünknek adhatunk kifejezést,

COMUNICĂRILE UNIUNII MICILOR INDUSTRIAȘI

„Uniunea Generală a Micilor Industriași, filiala Cluj, aduce la cunoștința membrilor următoarele: 1. Secția tâmplarilor a ținut ședință la 3 Septembrie ora 6 seara în localurile filialei P. Cuza Vodă 16 etaj II. având la ordinea de zi taxa de înscriere la școala de ucenici. 2. Comitetul a luat la cunoștință și a

prezintă fencăniile sale olui Luca Biriș vicepreședintele filialei pentru premiul primit la expoziția din Berlin. 3. S'au discutat și luat dispozițiuni referitoare la taxa de înscriere la școala de ucenici. 4. S'au făcut următoarele delegări în comisile de control: Controlul repausului duminical: Luca Biriș, Csákányovszky

BORBÉLYIPAR

A vasárnapi munkaszünet margójára

A borbély és hölgyfodrázmesterek évek óta harcolnak a vasárnapi munkaszünet felfüggesztéséért, remélve, hogy az esetben, ha vasárnap dolgozhatnak, több keresethez jutnak hozzá és főképpen azt remélve, hogy ezáltal a kontár kérdés megoldódik. Most amikor a Monitorul Oficial aug. 4.-i számában megjelent azon törvény rendelkezés, amely megengedi a borbély és hölgyfodrász üzletek vasárnapi nyitvatartását, mintha nem fogadták volna olyan lelkesedéssel, ahogy várni lehetett, annyi harc után — értem. — Igaz, hogy a vasárnapi délelőttiért le kell mondanunk a hétfő délelőtről, sőt, szombat este 11 óra helyett legkésőbb 9 óráig ha megengedték volna a nyitvatartást, de lehet, hogy csak 8 óráig, ami bizony nagyon leszállítja az értékét a vasárnapi nyitás lehetőségének, még a legvérmesebb reményül és leg„pénzéesebb“ fodrázmesterek előtt is! A mérleg, határozottan a vasárnapi munkaszünet javára billent!

Amit bizonyít az aug. 18-án tartott rendkívüli közgyűlés határozata is, ahol a közel 60 jelenlévő tagtárs közül 1 tagtárs foglalt állást a vasárnapi nyitás mellett, összesen 2 tag szavazott ellene és a többi nagy lelkesedéssel a vasárnapi munkaszünet mellett foglalt állást.

Eros és határozat hozó szava volt ezen ügyben a fiatalabb generációnak is! Praktikus gondolkodás után rövid idő alatt rájöttek arra, hogy a vasárnapi nyitással egyáltalán semmit sem nyertek, részben, mert elég nehéz kondícióhoz van kötve, részben pedig azért, mert ez új vendégkört semmi szín alatt nem aportált volna nekünk. Ellenben igen is veszítettünk volna egy szombat estét, egy hétfő délelőttől, egy jó nélkülözhetetlen, kedves pihenő napot, a vasárnapot, amelyért ezeltől 18 évvel harcoltunk és megszereztlük magunknak! A fiatalok mint segítők, az idősebb mesterek, mesteri minőségben.

Ezen drága szabad nap, hozzá nőtt a szívünkhöz, olyan erősen, hogy nem tudunk megválni tőle!

Ezen érzés meg is érthető! Hat munkanap után, jár egy egy pihenő nap is! Ezt az Isten is így hagyta meg nekünk! A vasárnap szabadnap kell legyen, hogy az a fodrász-

mester is emelhesse a templomba emberek közé, a családjának is éljen, vagy kimenjen a természetbe a több keresztyény embertársaival együtt, ahol elfelejt mindent ami kellemetlen, ami gond és új energiát gyűjt a munkához a következő hétre. Miért legyünk mi mostohább gyermekei az Istennek, mint a többi embertársaink! Főképpen, mert rajtunk mulik és nem hogy veszítsünk, de csak nyerünk vele, ha van egy szabadnapunk, amit az egészségünknek, a lelkünknek szentelhetünk! Kell legyen egy napja minden egyes dolgozó embernek, amikor egy kissé kiszellőztetheti a fejét a mindennapi gondtól! Ezért nem tudunk mi megválni ezen drága és szent szabad naptól — a vasárnaptól!

Tagadhatatlan, hogy van sok borbély és hölgyfodrázmester és még sokkal több segéd, akik, ahelyett, hogy arra használnák fel ezen szabadnapot amire hivatva van, dolgoznak, hol a lakásukon, hol a vendég lakásán, a segítők még ennél nagyobb hibát követnek el, mert azáltal, hogy kontárkodnak, még meg is károsítják részben kenyéradójukat, részben más mestereket.

Ezekért az urakért? Kell hogy tűrjük ezen szegényt, mi, akik értékejük és tisztelőiben tartjuk a vasárnapi munkaszünetet — munkaadók és munkások együttesen — az illetékes munkaügyi inspektor ur segítségével valami módon kell találjunk a jelenleg érvényben lévő törvény keretein belül, amivel végleg elvegyük a kedvüket ettől az ilojális konkurenciától, amelyre alábbi kifejezés nagyon is finom: Ezen szakmák bohócai és szegyenfoltjai, nem érdemlik meg azt, hogy mi feláldozzuk értük a mi drága vasárnapunkat! Mert célunkat, hogy őket megsemmisítsük, ugysem érnének elvele, erről meg vagyunk győződve 100%-osan.

A vasárnapi munkaszünetet illetőleg, — gondolom — az atmoszféra hasonló a kolozsvárihoz az egész Erdély és Bánát borbély és hölgyfodrász társadalmi köreiben. Minden egyes kartársamnak, olyan kedves és értékes ezen munkaszüneti nap, mint nekünk! Ha egy kissé gondolkozik a fentiekben bármelyik kartársam, rá fog jönni arra a meggyőződésre, amelyre én és sok ve-

Legmodernebb
KÖNYVKÖTÉSEKET
jutányosan készít

BLAU

CLUJ
Strada Minorilor No.

4.

lem egyformán gondolkozó kolégám rájött; és aszerint cselekszik a vasárnapi munkát vagy munkaszünetet illetőleg.

Az én jelszavam: le a kontárokkal és éljen a vasárnapi munkaszünet!

Tereu Teodor

*

Erdély és Bánát területéről befutott jelentésekből megállapíthatjuk, hogy a borbély mesterek 95 százaléka a vasárnapi zárás mellett döntött. Végre ez a tengeri kgyóvá nőtt ügy nyugvó pontra jut.

Több zsidó borbélymestertől kaptunk tiltakozó levelet egyesek által terjesztett rosszakaratu hír miatt, akik azt beszélték bizonyos körökben, hogy a zsidóság járt volna közben a kormánynál a vasárnapi munkaszünet felfüggesztés érdekében, azt gondolva, ha a borbélyoknál sikerül keresztülni vinni, majd később általánosítani is lehet a többi ipar és kereskedelmi üzemenknél.

Ilyen beállítása a dolognak egyenesen nevetséges és még tiltakozásra se tartunk érdemesnek. Való az, hogy a zsidóborbélymesterek mindig szolidárosak voltak és ha akad egy-két másnézetű, aki a nyitvatartani akarókkal tart, ebből még nem lehet ilyen ostoba következtetést levonni.

(Szerk.)

Küldje be

előfizetési díjhátralékát
kiadóhivatalunknak!

UTMUTATÓ

BIRIS LUCA

kolozsvári cipésmester, számtalan kitüntetését egy ujjal gyarapította.

A kolozsvári munkakamara a napokban 7025/938 számú átiratában értesítette, hogy a berlini kézműiparos kiállításra küldött munkáját dicsérettel oklevéllel tüntették ki.

—0—

Az iparosság ma igazán nem panaszkodhat, hogy egyetlen körülötte elég sok bába. Nap nap mellett jelenek meg a különfélebb füzetek, amelyek hangzatos címek alatt iparosérdekek védelmét hirdetik, de valójában azonban csak a mi sovány erszényünkre vadásznak. Csak nyomtatott papírt kapunk sok pénzért, egyéb semmit.

Ilyen ravasz csel fogást tartalmaz az a füzet is, amely Nagyváradon jelent meg és az »Iparosok és Munkások Utmutatója« címet viseli magán, ára 30 lej. Ebben szó van sok mindenről, utasítások a tanonc szegődtetésére, segédi és mesteri vizsgákra, iparengedély elnyerésére vonatkozó tudnivalók, az összes szükséges kérvényformulákkal, valamint a képesítési vizsgák anyaga, általános kérdések és válaszok, szerszámok, nyersanyagok és szakkifejezések, román és ma-

gyar nyelven, munkaköltséglelőirányzatok és leírások

Mint látható, elég sok ígéret van benne. Áttanulmányozva az általan kis füzetet, megállapíthatjuk, hogy kár volt ezt kiadni. A munka nagyon hiányos, a gyakorlatban semmit sem ér, mert pl. az egyes mesterségek szakkifejezéseinek felsorolásánál csak mindössze 50—60 szakszóra szorítkozik és a 90 képesített mesterségből egyleg csak egy kis töredékét hozza ezeknek, míg a többi szakmai szótárt a füzet második kiadásában akarják a szerkesztők megjelentetni. Ez ugyanis azokra a mesterségekre vonatkozik, amelyek ezen kiadásból véletlenül kimaradtak, mondják ők.

Aki nem vette még meg, az ne sajnálja!

Dr Sattler István

—0—

Samu, Samu... látod, mit tettél...

Mennyire óvtunk téged a hegyi levegőtől, mégis másodsor is elkövetted ezt a segesvári kirándulást. A nyakleves sem használt, amelyet tőlünk kaptál, bocsánatkérő kézcsokek helyett elszaladtál és még hozzá a nyelvedet öltögtetted. Hiába na!... te csak egy javíthatatlan kis svihák maradsz! Hát tudunk ezek után neked megbocsátani? Dadogó szemtelenséggel mellé beszélsz mint Bodóné, amikor tőle a bor árát kérik.

Nem tudjuk, hogy melyik kezdedel követted el ezt a cikkfogást, amit nekünk adresszáltál... Nem tudod, hogy mit jelent ez a szó: „nekidurálalni”? Nohát ide figyelj Samukám! Nekidurálni, ez egy tösgyökeres „magyar” szó, az irodalomban ritkán fordul elő, de annál többször használja az istenadta nép, olyankor, amikor valaki nagy hü-hóval neki kezd valaminek. (Lásd iparosfont szervezés.) Vagy neki-fut, nekiugrik eredménytelenül. (Lásd 1. és 2. számú segesvári ut.)

Az orosz nyelvben is előfordul ez a szó, csak hogy az „l” helyett „k” jön a szó végére, így: „Durák”, ami buta, ostoba, bolond, hülyét jelent. Hasonló jó „magyaros” kifejezés a „Baedeker” (Lásd saját hasábjaidon.)

Még volna egyről-másról csevegni valónk, de körül nézve a la-

pot nem látunk rajta egy nevet se. Se „felelős”, se „felelőtlen” megnevezéssel. Nem akarja vállalni senki azt a sok blöfföt, amit olvasóidnak feltálatok. Az ismeretlenség homályába burkolva szédititek az olvasót.

Samu. Samu... javulj meg, ha bocsánatot akarsz kérni, *ne más-sal és nem névtelenül*, hanem saját személyedbe tedd.

Nem ígérünk semmit. a további magaviseletedtől tesszük függővé, hogy élünk-e a „kegyelem” jogával vagy nem.

—0—

CARTEA de PROFESIE (MUNKAKÖNYV)

minden mesterkönyvhöz és munkakönyvhöz használható füzet, amelybe a munkaadó beírja a munkás alkalmaztatását és az elbocsájtását

64 oldal ára 10 lei

Tömeges rendeléseknél engedmény. Megrendelhető kiadóhivatalunkban

Németország meg akarja szüntetni a kisipart. Most dolgoznak egy törvényjavaslaton a statisztikai hivatal adatainak felhasználásával. Érdekes érveket hoznak fel és szám adatokkal támasztják alá azokat. Pl. megállapítják, hogy a kisiparosság a termelés szempontjából nem gazdaságos. A nagyipar versenytársa, olcsón dolgozik, munkásait nem tudja kellőleg fizetni, a közterhek viselése alól kibújik, mert ezeket nem képes kikeresni. A tervezet szerint minden kisipari üzemet felszóltnak és azokat valamely nagyobb iparvállalatba beolvasztják, vagy szövetkezetbe tömörítik. Ha ez a törvény életbelép, egész biztosan számíthatunk arra, hogy azt a többi országok is átveszik és nálunk is sor kerül annak bevezetésére.

—0—

TECHNOLUX

CLUJ, P. Mihai Viteazul 40.
Telefon: 11-70.

Kaphatók:

Technikai és elektrotechnikai cikkek, villamos készülékek, villanyégők, mindenféle rádiók golyócsapágyak, új és használt különféle motorok és egyéb gépek, petroleumfűzők a

legversenyképesebb áron

Vállalunk villany- és vízvezeték szerelést és rádiójavításokat.

Ujabb üzenet

Lapunk megjelenése óta az állalunk felvetett problémák az ország iparosai között általános érdeklődést váltottak ki és mind szélesebb körben kezdtek foglalkozni azokkal, lehetőséget keresve a megoldásra. Sőt, nemcsak az iparosság, hanem az illetékes hivatalos tényezők is nagyon sok javaslatunkat használták fel és a kiadott rendeletek szakaszai között gyakran szinte szószertint feltalálható volt az általunk megszövegezett javaslat. Midőn a fenti tényeket ismételtlen örömmel regisztráljuk, ugyanakkor felháborodással kell újból tiltakoznunk az olyan szemérmetlen eljárás miatt, amellyel az egyes »szakajók« részéről már hónapok óta találkozunk Lapunk hasábjain egy alkalommal már tiltakoztunk az ilyen eljárások ellen és most újból kénytelenek vagyunk nyomatékosabban ugyanezt tenni.

Arról van szó, hogy ezek a »szaklapok« a legtöbb cikkünket átveszik, anélkül, hogy a forrást megneveznék. Ez a jobbik eset. De megtörtént már számtalanszor, hogy az illető »cikkfogó« a saját neve alatt közölte a cikket. Mi szívesen vállaljuk az ötletgyártó szerepet az ötletszegények részére, sőt kéziratot is szívesen ellátjuk őket, ha hozzánk fordulnak, de ha már profitálni akarnak azokon, mi se szeretnénk károsodni rajta. És ez természetes is.

Nem akarjuk most nevek felsorolásával kipellengérezni ezeket az »urakat« és »szaklapokat«, de azt üzenjük nekik, ha már »ollóznak« és átveszik is lapunk anyagát, ne szégyeljenek a forrást megnevezni. Mi egy cseppet sem fogunk restelkedni azon, ha cikkeink előtt ott van a szokásos mottó, hogy aszongya: »Az alábbi érdekes és X. Y. tollából származó cikket az »Ipari Élet«-ből vettük.« Ugyanakkor sordíját, vagy tiszteldíját illene átutalni címünkre, mert régi közmondás és igaz, hogy »Krisztus koporsóját se őrizték ingyen.« Addig is, míg vagy előbbi vagy utóbbi meg nem történik, azt üzenjük a »cikkfogó« uraknak, hogy további intézkedésünkig még kivonatossan se engedjük meg írásaink utánnomását!

Hirdessen az

„Ipari Élet“-ben

FOTO-IPAR

Rovatvezető: BORDAN EUGEN

A fényképész szakmára vonatkozó előbbi cikkeink élénk érdeklődést váltottak ki, ami arra készítette szerkesztőségünket, hogy állandó rovatot nyisson a fényképészek számára. A rovat vezetésére Bordan mestert kértük fel, akinek hozzáértése, társadalmi és szakmai ismerete bőséges garanciát nyújt arra, hogy lapunkat fényképész olvasóink részére is nélkülözhetetlenné tegyük.

A fényképészek sajtójáról

Örömmel vettem a hírt, hogy szaktársaim szívesen vennék, ha e lap állandó rovatot nyitna szakmánk részére. S mivel az U. F. R. hivatalos lapja csak román nyelven jelenik meg, így készséggel vállaltam a feladatot, hogy a románul nem tudók számára a rovatot vezesse.

Annak idején a »Revista« szerkesztősége eleget kívánt tenni azon óhajnak, hogy a románul olvasni nem tudóknak is hasznossá tegye a lapot és e célból — talán éppen Koziaarszky kollega ajánlatára — engem kért fel a magyar szövegű melléklet szerkesztésére. Mint-hogy az U. F. R. vezetősége nem volt egy véleményen velem az erdélyi-bánáti fényképészek decentralizált vezetése tekintetében, és mivel olyan tartalmú mellékletet, mint amilyen mások tollából — inkább technikai tartalommal — meg is

jelent, kielégítőnek nem tartok, a szerkesztésre vonatkozó kérésnek nem tehettem eleget.

Az én elképzelésem szerint egy olyan szakmai hírszolgálatra volna szükségünk, amely a mai viszonyoknak megfelelően és szerkesztésében főleg a gazdasági, szociális és kollégialis vonatkozó dolgok vigyék a domináló szerepet és csak másodsorban akarjon a lap instrukтив jellegű orgánium lenni. Egy ilyen irányú szerkesztést azonban csak úgy lehet kellőképpen nyelbeütni, ha a kartársak maguk is nemcsak olvasói, hanem hírszolgáltatói is lesznek lapjuknak.

Hogy tehát megkíséreljük egy minden kartárs által szívesen olvasott, híreiben tartalmas és hasznos rovat létesítését, tisztelettel kérem erdélyi és bánáti kartársaimat, szíveskedjenek bármely olyan eseményt, mely bennünket érdekelne, címemre nekem beküldeni. Jogi kérdések, organizációs hírek, a vizsgáztató bizottságok működése, üzlet-nyitás vagy megszüntetés, halálozás és más természetű események mellett szívesen adunk helyet technikai cikkeknek is és szívesen szolgálunk bármilyen kérdésben felvilágosítással, nemkülönben munkakínálatot vagy keresést is lekötünk.

Kartársi üdvözlettel

Bordan Eugen, Cluj
Strada Florilor 15.

Megalakult a kolozsvári fényképészek szindikátusa

Augusztus 8-án alakult meg a kolozsvári fényképészek szindikátusa, a következő vezetőséggel: C. Florescu, a Studio-Opera üzletvezetője, elnök, Fanta István, alelnök, Halgea Ioan, vezértitkár, Szabó Dénes, titkár, Fekete László, (Fotofilm) pénztárnok.

Minthogy a magam részéről a szervezkedés létrehozásában aktív részt nem vettem, e helyen teszem meg észrevételeimet, és pedig: hogy a szindikátus meg tudjon felelni hivatásának, valamint célkitűzéseinek, fel kellene ölelje nemcsak városunk teherviselésre nagyon

mérsékeltlen képes fényképészeit, hanem a kolozsvári munkakamara területén belül működő összes érdekelteket. Felhívást kellett volna küldeni a többi erdélyi és bánáti kartársaknak, hogy hasonlóképpen alakítsák meg munkamara területük szerint szindikátusukat és végül állítsák fel az összes szindikátusok központját kolozsvári székhellyel. Ez a szervezeti rendszer volna az amelyet évek óta reklamálók és amelyre kellő súllyal rendelkezni akhogy, hogy magunknak és szakmánknak egy jobb jövőt tudjon ki-harcolni.